

ALMINNELIGE SKJØNNSFORUTSETNINGER VED EIENDOMSINNGREP ETTER § 50, JFR. § 49, I VEGLOVEN, LOV AV 21. JUNI 1963.

1. SKJØNNSFORUTSETNINGENE

A. Skjønnsforutsetningene angir det faktiske grunnlaget som skjønnsretten skal bygge på ved fastsetting av erstatninger:

- Omfanget av eiendomsinngrepet. (se pkt. 2)
- Erstatningsforhold med tilhørende bestemmelser. (se pkt.3)
- Oppgjør og erstatning for avsnvstap. (se pkt. 4)
- Andre bestemmelser. (se Tillegg)

Sammen med skjønnsforutsetningene blir det framlagt reguleringsplan, ev. annet relevant kart, arealoppgaver og lignende materiale. Ut over det som er fastsatt i skjønnsforutsetningene og det øvrige framlagte materialet som er nevnt foran, påtar saksøkeren seg ikke arbeid eller andre plikter.

B. Skjønnsforutsetningene består av en allmenn del og en spesiell del. De spesielle forutsetningene inneholder særlige regler for det enkelte takstnummeret. Så langt de spesielle forutsetningene er i strid med de alminnelige, eller med det generelle kartmaterialet som er framlagt, går de spesielle forutsetningene foran.

C. Saksøkeren forbeholder seg retten til å endre eller supplere det foran nevnte materialet inntil skjønnet blir tatt opp til avhjemling.

2. OMFANGET AV EIENDOMSINNGREPET

A. Eiendomsinngrepet omfatter grunn og rettigheter som er nødvendig for bygging, utbedring, vedlikehold og drift av de offentlige veganlegg som inngår i tiltaket.

B. Ervervet omfatter også nødvendig rett til midlertidige eiendomsinngrep.

C. Hva som er nødvendig går fram av reguleringsplanen, andre kart og tegninger og/eller de spesielle skjønnsforutsetningene.

D. Hvis ikke annet går fram av de spesielle skjønnsforutsetningene, avstås grunnen med alle påstående innretninger, vegetasjon, matjord med videre.

3. ERSTATNINGSFORHOLD MED TILHØRENDE BESTEMMELSER

A. Skjønnsretten skal fastsette erstatning for avståelse av grunn og rettigheter, samt for de skader og ulemper som har sammenheng med avståelsen eller med det vegtiltak det erverves til fordel for. Erstatning for skader og ulemper som følge av anleggsdriften skal holdes utenfor skjønnet, med mindre annet er bestemt i de spesielle skjønnsforutsetningene.

- B. Saksøkeren legger fram foreløpige oppgaver over det areal som skal erverves permanent og/eller midlertidig for hvert takstnummer, jfr. forutsetningenes pkt. 2 A og B.

Endelig oppmåling skjer først når anlegget er avsluttet.

- C. Saksøkeren ber om at skjønnsretten fastsetter grunnerstatning for hvert takstnummer ut i fra hva som er mest hensiktsmessig:
- erstatning pr. arealenhet (dekar/m²), spesifisert etter markslag/bonitet/arealkategori så langt det er nødvendig for erstatningsoppgjøret.
  - erstatning som en rund sum.

4. OPPGJØR OG ERSTATNING FOR AVSAVNSTAP

Erstatningsoppgjør skjer i samsvar med skjønnsprosessloven §§ 53-57, eventuelt direkte med saksøkte.

Tap som følge av at utbetaling av erstatning skjer etter at tiltredelse har funnet sted, fastsettes av skjønnsretten etter bestemmelsene i § 10, tredje punktum i lov av 6.april 1984 nr. 17 om vederlag ved oreigning av fast eidegom (ekspropriasjonserstatningsloven). Dette gjelder både ved forhåndstiltrede og når fullt oppgjør ikke kan skje før vegen er bygd og endelig oppmåling foretatt.

TILLEGG

Andre bestemmelser som kan være aktuelle. (Vurderes fra sak til sak.)

5. AVKJØRSLER OG TILKNYTNINGSVEGER

Endring i avkjørsler går fram av reguleringsplan og de spesielle skjønnsforutsetningene.

Avkjørsler blir etablert av saksøkeren.

Det er ikke saksøkers ansvar å vedlikeholde avkjørsler eller tilknytningsveger.

Når saksøker påtar seg arbeid med tilknytningsveg eller liknende, vil dette følge av de spesielle skjønnsforutsetningene.

6. GJERDE

- A. Gjerde vil bli satt opp og holdt vedlike av saksøkeren i følgende tilfelle:

- a) der gjerde er nødvendig av hensyn til vegen eller ferdselen på vegen, jfr. veglovens § 44, 2. ledd.

- b) der gjerde er nødvendig for å verne omgivelsene mot spesielle farer som vegen representerer.

Opplysninger om hvor slikt gjerde er aktuelt, går fram av de spesielle skjønnsforutsetningene, eventuelt også av reguleringsplanen.

- B. Dersom saksøkte forøvrig krever erstatning for gjerde, og saksøkeren kommer til at kravet ikke kan imøtekommes, avgjør skjønnsretten om erstatningsplikt foreligger.

Når den eksakte gjerdelengden ikke kan oppgis under skjønnet, ber saksøker om at eventuell erstatning blir fastsatt pr. løpemeter. Saksøker ber også om at det i skjønnsgrunnene blir opplyst om hvilken gjerdetype som er lagt til grunn.

Gjerdet skal plasseres etter anvisning fra saksøkeren.

Saksøkeren fraskriver seg ansvar for vedlikehold av gjerdet.

- C. Eventuell frist for å fjerne gjerde som saksøkte skal beholde, er angitt i de spesielle skjønnsforutsetningene. Dersom gjerdet ikke er fjernet innen fristen, vil det bli fjernet av saksøkeren.

7. LEDNINGER

- A. Saksøker utfører og bekoster nødvendig omlegging av lovlig anlagte ledninger. Det gjelder likevel ikke dersom tillatelsen til å legge ledningene er gitt på spesielle vilkår.
- B. Dersom saksøkte selv skal flytte eller endre ledningsanlegget innen en gitt frist, framgår dette av de spesielle skjønnsforutsetningene.

8. BORTLEDNING AV VANN

- A. De kulverter og stikkrenner som skal anlegges/opprettholdes gjennom vegen for nødvendig gjennomløp/bortledning av vann fra vegområdet, framgår av kart, m.v. eventuelt supplert med beskrivelse i spesielle skjønnsforutsetninger.
- B. Når saksøkeren antar at tiltaket vil føre til vesentlig endring av vannstand og vannføring utenfor tiltaksområdet, blir dette beskrevet i kart og/eller spesielle skjønnsforutsetninger. Ut over det som er beskrevet i skjønnsforutsetningene, påtar saksøkeren seg ikke arbeid med bortledning av vann eller vedlikehold av grøfter og ledningsnett utenfor tiltaksområdet.

9. NEDLEGGING AV OFFENTLIG VEG

Dersom det i forbindelse med nedlegging av offentlig veg er forutsatt at veggrunn skal føres tilbake til saksøkte, fastsetter skjønnsretten vederlag for dette i samsvar med veglovens § 8, tredje ledd.

10. FRISIKTSONER

Frisiktsoner er vist på reguleringsplanen. Innenfor frisiktsoner er det ikke tillatt å ha sikthindrende beplantninger, gjerder, bygninger m.v. jfr. de spesielle skjønnsforutsetningene.

11. TØMMER OG ANNET DRIVVERDIG VIRKE

- A. Saksøkeren sørger for og tar kostnadene med bestandsregistrering. Dersom saksøkte etter henvendelse fra saksøkeren, ikke har gitt samtykke til oppgjør i henhold til offentlig tømmermåling, vil saksøkeren sørge for å ta kostnadene med oppmåling av påstående salgbart virke. Dette gjelder også for grunn utenfor vegområdet som blir klausulert til motfyllinger, avlastningsområder, siktsoner o.l. Skjønnsretten fastsetter i disse tilfellene tømmererstatningen.
- B. Ved eventuelt oppgjør i henhold til offentlig tømmermåling, jfr. samtykke fra saksøkte, vil tømmeret bli målt etter gjeldende regler for tømmermåling. Saksøkeren ber om at skjønnen, så langt det er nødvendig av hensyn til tømmeroppjøret, fastsetter de driftskostnader pr. m³, inkludert måle- og avvirkningsavgift, som kan trekkes fra tømmerets bruttoverdi ved erstatningsoppjøret for hvert takstnummer.
- C. Når saksøkte har meddelt at han selv ønsker å drive ut og eventuelt beholde virket, vil frist for avvirkning bli angitt i de spesielle skjønnsforutsetningene. Dersom avvirkning ikke er foretatt innen denne fristen, vil saksøkeren avvirke tømmeret på saksøktes bekostning.

12. VEDLIKEHOLD AV PRIVATE VEGER

- A. Saksøkerens vedlikeholdsansvar for private veger er avgrenset til det bygningstekniske vedlikeholdet av bruer og underganger som blir bygd for kryssing av offentlig veg i forbindelse med vegtiltaket.
- B. Øvrig vedlikeholdsvirksomhet, herunder snøbrøyting, på bruer over offentlig veg skal utføres i samsvar med de pålegg og anvisninger som til enhver tid blir gitt av vegmyndighetene.

13. BYGNINGER OG ANDRE FASTE INNRETNINGER

Dersom ikke annet er bestemt i spesielle skjønnsforutsetninger, skal bygninger og andre faste innretninger innenfor tiltaksområdet erverves.

14. STABILISERINGSTILTAK. MOTFYLLINGER OG AVLASTNINGSOMRÅDER

- A. Ervervet omfatter rett til å sette i verk nødvendige stabiliseringstiltak utenfor vegområdet i form av oppfylling (motfyllinger) og nedplanering (avlastningsområder).
- B. Stabiliseringstiltak etter pkt. A er beskrevet i spesielle skjønnsforutsetninger, jfr. framlagte kart og annet materiale.

- C. Saksøkerens ansvar for vedlikehold og tiltak etter pkt. A er angitt og avgrenset i de spesielle skjønnsforutsetningene. I samsvar med dette omfatter ervervet nødvendige rettigheter for ettersyn og vedlikehold, herunder eventuelt ferdsel over saksøktes eiendom. Behov for ferdsel over saksøktes eiendom er angitt i spesielle skjønnsforutsetninger.
- D. Motfyllinger og avlastningsområder kan nyttes til jord- og skogbruksformål og nødvendig drenering i den forbindelse kan foretas. Ut over dette kan imidlertid saksøkte ikke, uten tillatelse fra vegvesenet, sette i verk tiltak som kan tenkes å forrykke stabiliteten.

15. LANDSKAPSTILTAK

- A. For å innpasse veganlegget i det omkringliggende landskapet, blir det satt i verk tiltak utenfor vegområdet. Disse tiltakene inngår i ervervet, og de er beskrevet i de spesielle skjønnsforutsetningene. Tiltakene kan gå ut på terrengforming, beplantning m.v. jfr. framlagte planer, kart og annet materiale.
- B. Saksøkerens ansvar for vedlikehold av tiltak etter pkt. A er angitt og avgrenset i de spesielle skjønnsforutsetningene. I samsvar med dette omfatter ervervet nødvendige rettigheter for ettersyn og vedlikehold, herunder eventuelt ferdsel over saksøktes eiendom. Behov for ferdsel over saksøktes eiendom er angitt i de spesielle skjønnsforutsetningene.
- C. Saksøkte har ikke anledning til å foreta seg noe på egen eiendom som kan føre til at tiltak etter pkt. A blir skadet eller opphører å fungere i samsvar med forutsetningene.

16. STØYSKJERMING

- A. Støyskjerming, enten i form av voller eller skjjermer, blir satt i verk i den utstrekning og på den måte som er angitt i de spesielle skjønnsforutsetningene. Henvisninger til planer, kart og annet illustrasjonsmateriale er gitt i de spesielle forutsetningene.
- B. Ervervet omfatter rett for saksøkeren til å foreta ettersyn og vedlikehold av skjjermer og voller som blir bygd etter pkt. A. I denne forbindelse har saksøkeren rett til nødvendig ferdsel over saksøktes eiendom.
- C. På den siden av støyskjermen som ikke vender mot vegen, kan saksøkte, innenfor de rammer som blir fastsatt av bygningsmyndighetene, selv gi den overflatebehandling, for eksempel maling eller beis, som vedkommende ønsker. Det samme gjelder for beplantninger, både i tilknytning til støyskjermer og på den del av støyvoll som ikke vender mot vegen.
- D. Saksøkte har ikke anledning til å foreta seg noe på egen eiendom som kan føre til at tiltak etter pkt. A blir skadet eller opphører å fungere i samsvar med forutsetningene. Støyvoller må ikke graves ut, og det må ikke gjøres arbeider i grunnen som kan berøre fundamenteringen av støyskjermer.
- E. Støyskjerm som etter pkt. A blir bygd langs vegen, skal stå på vegområdet. Eiendomsgrensen skal trekkes langs skjermen, på den side av skjermen som vender

bort fra vegen. Når det blir anlagt støyvoll, skal grensen for vegområdet trekkes langs toppen av vollen. Ved spesielle skjønnsforutsetninger kan det fastsettes andre regler.

17. ANNEN FORM FOR STØYDEMPING

- A. Saksøkeren påtar seg å bygge/bekoste lokale støyskjermer inne på den enkelte eiendom, i den utstrekning og på den måte som er angitt i spesielle skjønnsforutsetninger. Henvisninger til planer, kart og annet illustrasjonsmateriale er gitt i de spesielle forutsetningene.
- B. Saksøkeren påtar seg å utføre/bekoste de fasadetiltak som er angitt i spesielle skjønnsforutsetninger og beskrevet i rapport.

Fasadetiltakene utføres etter ett av følgende alternativer:

- i. Saksøkeren står ansvarlig for og administrerer gjennomføring av de beskrevne tiltakene.

Arbeidet utføres av entreprenør/byggmester. Dersom saksøkeren finner det hensiktsmessig, utføres arbeidene etter anbud innhentet og godkjent av saksøker. Saksøker sørger for nødvendig oppfølging og kontroll.

Oppdages skjulte feil i bygningskonstruksjonene som for eksempel råte eller annen skade i forbindelse med iverksetting av tiltakene, er saksøkte forpliktet til selv å dekke kostnadene med nødvendig utbedring av bygningskonstruksjonen.

Dersom saksøkte ikke er villig til å dekke disse kostnadene, bortfaller saksøkers forpliktelser etter skjønnsforutsetningene. Saksøker avslutter da lydisoleringsarbeidene og setter bygningen i tilsvarende stand som da arbeidene ble påbegynt.

- ii. Saksøkte står selv ansvarlig for gjennomføring av de beskrevne tiltakene.

Saksøker sørger for arbeidsbeskrivelse og kostnadsberegning for tiltak som skal utføres - slik det er angitt i de spesielle skjønnsforutsetningene.

Arbeidene skal utføres av entreprenør/byggmester. Saksøkte kan ikke selv utføre arbeidene uten samtykke fra saksøkeren.

Arbeidene skal tilfredsstillende de krav til utførelse som er satt i arbeidsbeskrivelsen. Saksøker foretar kontroll og godkjenning av arbeidene etter hvert som de utføres. Hva som er nødvendig kontroll avgjøres av saksøker.

Saksøkerens økonomiske forpliktelser avgrenses til det beløp som er angitt i kostnadsberegningen som ligger til grunn for tilbudet. Utbetaling til saksøker skjer etter hvert som det enkelte steg i det beskrevne arbeidet er ferdig utført, kontrollert og godkjent av saksøkeren.

Arbeidet skal være påbegynt innen ett år etter at tilbud om gjennomføring av fasadetiltak er framsatt for saksøkte. Overholdes ikke denne fristen, bortfaller saksøkerens forpliktelser etter skjønnsforutsetningene.

- C. Alt vedlikehold av lokale støyskjermer som blir bygd etter pkt. A og bygningsfasader etter pkt. B er saksøkeren uvedkommende.